

La sensació d'inseguretat al barri és una font d'estrès per a les joves preadolescents

Les noies se senten més exposades a la violència emocional a l'escola, segons un estudi amb participació de la URV

Dues noies, en una imatge d'arxiu, al pati d'un centre educatiu | ND

La **sensació d'inseguretat** en diferents entorns té repercussions en l'**estrès psicològic** dels **preadolescents**, i és especialment acusat entre les noies quan es tracta del barri. Aquesta és la principal **conclusió d'un estudi** que ha dut a terme un equip investigador de la Universitat Rovira i Virgili (**URV**) i de la Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC) entre joves de 10 a 12 anys que ha publicat la revista científica *Social Science and Medicine*.

Enquesta a 3.000 joves

La transició a la vida adulta comporta per si mateixa una sèrie de riscos potencials derivats de la progressiva emancipació de la família. A partir dels 10 anys, la influència de l'entorn extrafamiliar (cercle d'amistats, companyes i companys d'escola) augmenta considerablement. Això, d'una banda, permet diversificar les fonts de suport social i emocional, però, de l'altra, exposa els adolescents a formes de violència verbal i física fora de l'àmbit estrictament familiar.

Per exemple, l'assetjament escolar reiterat en el temps pot tenir conseqüències devastadores sobre la salut mental. L'estudi es basa en l'anàlisi de les dades obtingudes d'una **enquesta**

pionera que l'Institut de la Infància i l'Adolescència va fer a prop de **3.000 joves** preadolescents d'entre 10 i 12 anys escolaritzats a la ciutat de Barcelona.

Família, barri, escola

El grup investigador va **analitzar les respostes** amb l'objectiu d'avaluar quin impacte té la sensació d'inseguretat sobre l'estrès psicològic de la joventut. Una de les principals novetats d'aquest treball respecte a recerques anteriors ha estat la inclusió de la **perspectiva de gènere**. Fins ara se sabia que el que genera sensació d'inseguretat i els efectes que té varien segons l'edat i el gènere, però pocs estudis havien verificat si aquestes diferències es poden detectar en la preadolescència.

En aquest sentit, el grup investigador va analitzar la relació entre inseguretat i estrès psicològic en tres contextos: la **família, el barri i l'escola**. Els resultats indiquen que, tot i el fort desig d'emancipació dels joves adolescents, el rol dels adults (familiars, col·lectiu docent i, en menor mesura, el veïnat del barri on viuen) és clau per contenir riscos. Tenir un suport emotiu i instrumental dels adults repercuteix positivament en els nivells de seguretat i redueix l'estrès psicològic, tant entre noies com entre nois. A més, l'exposició a la violència es confirma com un important factor de risc en ambdós col·lectius.

Diferències significatives entre sexes

En canvi, l'estudi ha trobat **diferències significatives entre sexes** en dos dels aspectes estudiats: la definició de la inseguretat i la mobilització del suport. ¿Les adolescents semblen haver desenvolupat una idea d'inseguretat més àmplia que els nois, possiblement a causa de les seves vivències, ja que han incorporat elements de violència emotiva que hem trobat menys present entre els homes?, explica Riccardo Valente, investigador del Grup d'Anàlisi Territorial i Estudis Turístics (GRATET), del Departament de Geografia de la URV.

Els resultats indiquen que **les noies se senten més exposades** a la violència emocional a l'escola, manifesten més sentiments d'exclusió per part dels altres i perceben més inseguretat al barri. El text també posa de manifest que les noies es troben en una fase més avançada de transició cap a l'edat adulta respecte als nois de la seva mateixa edat. ¿Això fa augmentar el grau d'emancipació dels adults i l'habilitat de mobilitzar l'ajut dels companys d'escola i amics per sentir-se més segures?, apunta l'investigador.

Propostes d'urbanisme inclusiu de gènere

Així doncs, les causes i les conseqüències de la sensació d'inseguretat són diferents entre nois i noies en aquesta etapa de la vida, segons l'estudi. Els resultats també indiquen que el suport emotiu i instrumental pot resultar insuficient per reduir el malestar psicològic en contextos d'inseguretat crònica i només és efectiva una intervenció directa sobre les causes (per exemple, la violència en les diferents formes física, verbal i emotiva).

Arran d'aquests resultats, el grup investigador que ha fet l'estudi apunta que una possible línia d'intervenció aniria relacionada amb les **recents propostes d'urbanisme inclusiu de gènere** i per a infants. D'altra banda, tot i que el suport dels adults continua sent important en aquesta etapa transitòria, cal parar atenció a la relació entre adolescents i l'entorn extrafamiliar. L'estudi ha demostrat que aquesta relació comporta una sèrie de riscos potencials com aïllament social i assetjament físic i emocional, però també implica beneficis importants.

El paper de les amistats emergeix com a factor de protecció per contenir el malestar psicològic a l'escola i també per a les noies al barri.